

פרשת בא: THE WHOLE OR THE PARTS

And when, in time to come, a child of yours asks you, saying, 'What does this mean?' you shall reply, 'It was with a mighty hand that Gd brought us out from Egypt, the house of bondage.'

1. **ספר שמות יג: יד**
וְהָיָה כִּי־שִׁאֲלֶךָ בְּנֶךְ מָחָר לֵאמֹר מַה־זֹּאת וְאָמַרְתָּ אֵלָיו בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיאָנוּ ה' מִמִּצְרַיִם מִבְּיַת עֲבָדִים:

2. **הגדה של פסח**
ברוך המקום, ברוך הוא, ברוך שנתן לתורה לעמו ישראל, ברוך הוא. כנגד ארבעה בנים דברה תורה: אחד חכם, ואחד רשע, ואחד תם, ואחד שאינו יודע לשאול.

3. **תלמוד ירושלמי פסחים י: ד**
תני רבי חייה. כנגד ארבעה בנים דיברה תורה. בן חכם בן רשע בן טיפש בן שאינו יודע לשאול.

This is the question of a dull child who has not sufficient understanding to question very profoundly and who therefore asks in an indefinite fashion, "What is this?" In another passage (Deuteronomy 6: 20) it states, "[When thy son asketh thee...], What mean the testimonies and the statutes and the judgments ... [which the Lord our God hath commanded you?]" This, however, is the question of a wise son. The Torah in mentioning four different children, is speaking in reference to four different types of son: the wicked son, and one who has not sufficient understanding how to, and one who asks in an indefinite manner, and one who asks in a wise fashion (cf. Mekhilta d'Rabbi Yishmael 13: 14: 1; Jerusalem Talmud Pesachim 10: 4).

4. **רש"י שמות שם**
מה זאת. זה תינוק טפש שאינו יודע להעמיק שאלתו וסותם ושואל "מה זאת?", ובמקום אחר הוא אומר "מה העלת והחקים והמשפטים ונני" (דברים ו'), הרי זאת שאלת בן חכם; דברה תורה כנגד ארבעה בנים — רשע, שאינו יודע לשאול, והשואל דרך סתומה, והשואל דרך חכמה (מכילתא):

5. **טעם ודעת הגדה של פסח ד"ה אחד תם ואחד שאינו יודע לשאול**
ארבעת הבנים נקראים בתלמוד ירושלמי, חכם, רשע, טפש ואינו יודע לשאול, ויש להבין מדוע התם נקרא בירושלמי טפש. אלא נרמז בזאת שבתקופה ובמקום שישנם רשעים, אסור להצדיק להיות תם ולנהוג בתמימות יתירה, אלא צריך להבין אח אשר לפניו, על כן הנוהג בתמימות לעת כזאת נקרא טפש.

6. **ספר תהילים צב: ז-ח**
אִישׁ־בָּעַר לֹא יֵדַע וְכֹסֵיל לֹא־יָבִין אֶת־זֹאת:
A brutish man cannot know, a fool cannot understand this:
though the wicked sprout like grass, though all evildoers blossom, it is only that they may be destroyed forever.

בְּפֶרֶחַ רְשָׁעִים | כְּמוֹ־עֵשֶׂב וַיִּצְיָצוּ כָּל־פְּעֻלֵי אָוֶן
לְהַשְׁמָדָם עַד־עַד:

7. **מלבי"ם תהילים שם**
בער לא ידע, וכסיל לא יבין. יש הבדל בין בער ובין כסיל, שהבער הוא אדם הבהמי ומשתתף עם ושלח את בעירה, אבל הכסיל יהיה לפעמים בעל דעה גדול (כמ"ש בפ"י משלי בגדר הבדלי שמות כסיל אויל פתי) רק שאינו הולך בחקי החכמה מפני תאוותו ורשעו, ויש הבדל בין ידיעה והבנה שהידיעה הוא בדבר המושג ע"י החוש או מושכלות ראשונות, והבינה הוא ע"י מופתי השכל, והכסיל יודע דברים שיושגו מן המאוחר אל הקודם ע"י הבחינה והנסייון, רק אינו רוצה להשתמש במופתי התבונה להבין גם בשכלו, והבער לא ידע אף דבר המושג בחוש:

8. מעין בית השואבה (ר' שמעון שוואב) שמות יג: יד

ונראה על פי מה ששמעתי ממורי ורבי הגרי"ל בלאך זצוק"ל לפרש מקראי קודש (תהלים צב,ז) "איש בער לא ידע וכסיל לא יבין את זאת, בפרוח רשעים כמו עשב וגו'", משל למה הדבר דומה, להנכנס לחדר קברניט הספינה ורואה כלים מכלים שונים, כלי מכשירים ומחוגות ומשקפות אשר כל אחד מוצב באופן מיוחד לפי תכליתו, ישנם אשר מחטים יסתובבו בהם כגון להראות כוון הילוך הספינה וכיו"ב, וישנם כלי מדידה לדעת מרוץ הספינה או חום הקיטור וכיו"ב, וישנם מכשירים לסדר כח ההנהגה ולהרבות או לעצור כפי הצורך, ועוד ועוד. והנה בהכנס איש בער, והוא החכם היודע שאינו יודע, לא ישאל שאלות פרטיות אלא לכל היותר יבקש מרב החובל שיסביר לו בכלליות ענין הילוך הספינה והנהגתה, אבל אם הנכנס יסתכל על המכשירים אחד לאחד ואחר כך ישאל מה זה

שבכלי מחוגה זו לא יסובב המחט אלא יעלה וירד, הרי אם אינו יודע כלל בענינים אלו בין ימינו לשמאלו איך ישאל על דבר פרטי לדעת מעשיו, ולכסיל יחשב! וגם איך יוכל רב החובל לענות לו כאולתו מאחר שהדבר ההוא אינו אלא חלק קטן מהכלל כולו של הכלים והמכשירים הנצרכים להנהגת הספינה באורח מישור. ועל זה אמר דוד המלך שבהסתכלות על כלליות הנהגת הקב"ה בהבריאה "איש בער לא ידע" כלל ויפה לו השתיקה, אבל "כסיל" הוא מי ששואל ש"לא יבין את זאת, בפרוח רשעים כמו עשב", שהרי בין כך לא יבין סדר ההנהגה ומה זה ששואל רק על "זאת". עכ"ד הנפלאים.

9. Fulmer, C. A., & Ostroff, C. (2015). Convergence and emergence in organizations: An integrative framework and review. *Journal of Organizational Behavior*, 37(1), 122-145.

Another debate in the emergence literature pertains to a holistic or reductionist perspective. In the holistic view (e.g., Kim, 2006; Sawyer, 1999), irreducibility, such that the whole is qualitatively different and autonomous from the parts and can no longer be deduced from examining the parts, and supervenience (having downward influence) are core to determining whether a phenomenon is emergent. In essence, the emergent property is "more than the sum of the parts." In contrast, reductionists maintain that the emergent property can always be explained by the attributes of the lower-level constituent parts and the relations among them.

A similar distinction arises in organizational and cognitive neuroscience. In the reductionist perspective, the focus is on the parts, or physical substrates in the brain, and their connections (Becker, Cropanzano, & Sanfey, 2011), leaving critical issues unexplained such as how conscious decisions are made (Lindebaum & Zundel, 2013). In the holistic perspective, specialization of brain regions is acknowledged, but it emphasizes that the regions need to interact in a hierarchical and dynamic fashion to produce the response. This is related to a levels of analysis argument by focusing on patterns of the biological system as a whole, rather than isolating the role of specific regions of the brain (Lee, Senior, & Butler, 2012; Senior, Lee, & Butler, 2011). The meta-theory of critical realism has recently been used to show how both perspectives can be considered simultaneously (e.g., Healey & Hodgkinson, 2014; Hodgkinson, 2013). Cognition and behavior is rooted in the biophysical, yet the emergent social form is not wholly dependent on these reductionist roots. The result is an emphasis on situated socially cognition that considers cognition as based in the neurophysiological and emerging from interaction between an individual and the environment (cf. Healey & Hodgkinson, 2014).

10. מעין בית השואבה (ר' שמעון שוואב) שמות יג: יד

וכן הבן הרואה חיובי מצוות התורה, אם חכם הוא שואל כענין (ואתחנן ו,כא) "מה העדות והחוקים והמשפטים אשר צוה ה' אלקינו", שמבין שעבודת ליל התקדש חג הפסח הוא רק חלק אחד מכל עניני התורה ועל כן שואל על כלליות המשפטים והחיובים, אבל השואל "מה זאת" על מצוה

פרטית הרי הוא ככפרי הבא לקרית מלך רב עיר הבירה ורואה פלטירין ואפדנאות וגנים ופרדסים ובניי מלכות ותמה רק על בית אחד מה זה! הלא צריך לשאול שיסבירו לו כל טכסיסי המלוכה וענייניה ובזה יבין תכלית כל בנין. ולכן מתייחס שאלת "מה זאת" לתינוק טפש.